

Voorstel ten aanzien van de Javaansche scholen in de Residentie Japara en Soera (18 December 1831)

Het uitspreiden van het leeren lezen en schrijven der Javaansche taal is steeds in deze Residentie nog veel ten achteren en vereischt diervolgens van de zijde van het bestuur eene doelmatige voorziening. om tot dit doel te geraken is het onderstaande doelmatig voorgelaten.

Art 1

In deze Residentie zullen op de navolgende plaatsen scholen tot onderwijs in het Javaansch diere te worden opgericht, als:

in het regentschap Pattic ter hoofdplaats eene school, Voorts in elk district mede eene school of te samen in dit regentschap seven scholen;

in het regentschap koedoës ter hoofdplaats eene school en in elk district eene, ofte samen in dit regentschap drie scholen;

in het regentschap Japara ter hoofdplaats eene school en in elk district eene school. of te samen drie scholen;

in het regentschap Soera ter hoofdplaats eene school, in elk district eene school, ofte samen in dit regentschap drie scholen.

Art 2

Tot goeroes of schoolmeesters van deze scholen zullen gekozen worden

den

2
den personen niet beneden den
ouderdom van vijfen twintig
jaren; deselve zullen van goe-
de afkomst moeten wesen en de
javaansche taal grondig dienen
te kennen, zoowel het spreken, als
het lezen en schrijven die taal.
De regenten op de hoofdplaatsen
zullen van hunne zijde daarin
voorzien, terwijl in de distrikten
daartoe aan de regenten door de
onderscheidene distrikthoofden
geschikte personen zullen wor-
den voorgedragen.

Art 3

Deze gekozen onderwijzers zullen
dadelijk door de regenten aan de
Kommissie van onderwijs worden
voorgesteld, waarna deselve zul-
len bevestigd worden.

Art 4

Van dese schoolmeesters of goeroes
zal een register worden gehouden
door de optieners der scholen, in-
houdende hunne namen en de
plaats waar zij gevestigd zijn,
van welk register een algemeen
register bij de kommissie van on-
derwijs zal aangelegd en bijge-
houden worden.

Art 5

De gebouwen welke voor dese scho-
len bestemd zullen zijn, zullen
bestaan uit groote lootsen, afge-
scheid in twee afzonderlijke
vakken of kamers, gemaakt van
bamboes.

3
Deze gebouwen zullen door
middel van de regenten en met
behoef der bevolking, als tot
algemeen welzijn strekkende
op de bestemde plaatsen korte-
los worden opgericht.

Art 6

Op de eeren van dese scholen
zal de goeroe of schoolmeester ver-
plicht zijn gehuisvest te wesen in
een apart gewoon inlandsch ge-
bouw; ook zullen op deselve, wan-
neer scholieren van andere plaat-
sen aldaar onderwijs genieten en
hunne woonplaatsen te ver van
de school verijdert zijn om
dagelijks naar huis te kunnen kee-
ren, door dese scholieren of
hunne ouders pondokken worden
opgeslagen, alwaar zij in gehuis-
vest worden.

Art 7

De regenten zullen zooveel mo-
gelijk, door hun invloed het
bezoeken der scholen door jonge-
lingen van alle standen van
de bevolking aan te spoedigen.

Art 8

De jongelieden, die dese scholen
bezoeken, zullen de eerste begin-
selen van hunne godsdienst,
leer dienen te verstaan, en den
ouderdom van ten minste
tien of twaalf jaren bereikt heb-
ben; ook kunnen tot dese scholen
toegelaten worden zoodanige
jongelieden, die nog dage-
lijks.

(maakt)

4
lyks in de Mahomedaansche
leer onderwexen worden.

Art. 9.

In dese scholen zullen zoowel
kinderen van den minderen stand,
als die van den middelbaren en
hoogsten stand der bevolking toe-
gelaten worden, doch ten aan-
zien van derselver plaatsing
in de scholen zal eenige rege-
ling gevolgd worden, waar-
bij de bij den inlander gewoone
onderscheiding van standen in
het oog zal moeten worden ge-
houden.

Art. 10

Op de hoofdplaats zal het ge-
tal kinderen, welke in die scho-
len zullen worden toegelaten,
niet hooger mogen klimmen,
dan tot veertig, terwijl in de
distrikten zulks, naar lokale om-
standigheden, door het bestuur
nader kan worden bepaald;
moetende zulks echter zoodanig
worden geregeld, dat niet door een
te groot getal leerlingen het on-
derwijs zijn doel verliest, door-
dien de onderwijzer als, dan niet
in de mogelijkheid zal zijn met
nut behoorlijk een ieder te ^{on-}
derwijzen

Art. 11

Het blijft aan de zorg van den
regent opgedragen, dat steeds
het getal kinderen zottallig blijft,
wanneer eenige mutatie onder de

scholieren mocht plaats hebben.

Art 12

Het onderwijs in de scholen zal dagelijks van des morgens ten zes uren een aanvang nemen tot tien uren des voormiddags en des avonds van seven tot tien uren met uitzondering van vrijdag en inlandse feestdagen.

Art 13

In deze scholen zal de eenvoudigste wijze van onderwijzen in het oog dienen gehouden te worden, namelijk door het leeren van het javaansche alfphabeth, de zogenaamde Jaraän met diens verschillende teekenen, tot de vereeniging der klanken en woorden; daarna zal men de scholieren, welke in het leeren gevorderd zijn, in de navolgende geschriften, onderwijzen, als:

- het geschrift Pepali,
  - het geschrift Sewoko,
  - het geschrift Wirwaho,
  - het geschrift Soerti,
  - het geschrift Bareng,
  - het geschrift Komokawi,
  - het geschrift Djyo Lengko,
  - het geschrift Kti Prodo
- Verdaanrien dixer onderscheidene geschriften valt bij het geven van het onderwijs door den leraester naar volgens de inlandse gewoonten, het volgende te observeren, waarop aan de

de schoolmeesters of goeroes moet worden aanbevolen met de meeste nauwgezetheid het oog te houden;

dat de kinderen van den lageren stand slechts onderwijs bekomen uit het geschrift *Pepali*; alleen tot vorming van hart en zedelijkheid dienende;

dat de kinderen van den middelstand of van de inlandische hoofden ook uit het geschrift *Pepali* moeten onderwezen worden, als mede uit de geschriften *Serwoko*, *Soerti*, *Werocho*, zoo mede *Pomokawi*; doch het geschrift *Serwoko* mag niet aan de kinderen van den lageren stand onderwezen worden, aangerien dat hiin te veel inlichting zoude geven omtrent de verplichtingen, welke op de hoofden rusten.

dat de kinderen van den hoogsten stand onderwezen zullen worden als de kinderen van de hoofden of middelstand, doch aan dese moet ook nog onderwijs gegeven worden uit het geschrift *Djoyo Lenghoro* en *Siti Prodo*, doch die geschriften mogen niet in handen komen van de kinderen van mantri's of hoofden, ten einde voor hen verborgen blijve, welke de maatregelen zijn, die door een regentschap of gebieds in sommige omstandigheden genomen worden.

Art 14.

Art 14.

De schoolmeesters of goeroes zullen op teekenen het gedrag ende vorderingen, welke ieder kind maakt, en daarvan alle zes maanden verslag aan de optieners der scholen doen.

Art 15

De schoolmeesters of goeroes zullen op teekenen en zorgen dat het schoolgebouw altijd zuur ver en schoon wordt gehouden, tot hetwelk het bestuur hiin de noodige hulp zal verleen, dan wel door hen daarin waldienen te worden ~~ter~~ voor zien opderwijze zooals zulks door de pesantrens plaats heeft.

Art 16

De goeroes kunnen ook de meest gevorderde leerlingen bezigen tot het geven van eenig onderrigt aan de minst gevorderden.

Art 17.

Enmaalin hetjaar zal ter hoofdplaats van elk regentschap in het aan^{re}zen van de commissie van onderwijs een examen worden gehouden van de vorderingen welke de kinderen in de scholen gemaakt hebben, bijzoodanige gelegenheid zullen ook de meest gevorderde kinderen uit de scholen van de distrikten waar de hoofdplaats van ^{het} ~~den~~ regentschap

schap komen, om aldaarfen
aankien hinner roderingen on-
derzoekt te worden.

Art 18.

Het onderwijs geschiedt, voor
zoo verre het schrijven betreft,
op planken borden, welke zwart
geschilderd zijn, iedere leerling
heeft zijn bord.

Art 19.

Indien inde school kinderen
mogten zijn, welke eenige aan-
steekende ziekte ^{te} onderde hebben
zullen zijde school moeten ver-
laten, tot tijd en wijlen zijge-
heel genezen zijn.

Art 20.

De schoolwetten zullen best-
staan in de navolgende:

Geen kind zal zonder verlof
uit de school mogen blijven.

Geen kind mag te laat in de
school komen.

De kinderen moeten allen
zuiver op heen kleeding en
lichaam zijn.

En kind moet naar de in-
landsche gewoonten zich beleeft
ten vriendelijk gedragen.

Bij schooltijd zal niet mogen
gespeeld, noch enige ongeregete
heden gepleegd worden.

De kinderen mogen geen hui-
ner het schoolgebouw brengen.

De kinderen mogen geene vo-
gelen, noch enig gedierte in de
school brengen.

Het spelen met hanen, dan
wel eenig ander gewoon inlandsch
~~xxx~~ spel mag niet binnen het
school-erf plaats hebben, al ge-
schiedt zulks slechts tot ver-
maak, zonder juist om geld
te spelen; dit moet ten streng-
ste tegengegaan worden.

De scholieren mogen niet
met hinnen bedienden op
straat spelen, noch stoeijen,
voor zij naar school gaan,
dan wel wanneer zij die ver-
laten.

†
bedienden binnen